

<http://www.tourism.jo/en/>. – Date of access: 07.08.2014.

12. *The National Tourism Strategy 2011–2015 for Jordan / Ministry of tourism and antiques of Jordan [Electronic resource]*. – Available at: http://www.tourism.jo/en/portals/0/nts_2011-2015_english.pdf. – Date of access: 07.08.2014.

13. *UNWTO Tourism Highlights, 2014 Edition. / World Tourism Organization [Electronic resource]*. – Access mode: <http://mkt.unwto.org/publication/unwto-tourism-highlights-2014-edition>. – Date of access: 18.02.2015.

14. *Маркетинг в управлении современным предприятием: в 2 ч. / Н. В. Киреенко [и др.]; под ред. Н.В. Киреенко. – Минск: Мисанта, 2010. – Ч.2. – 191 с.*

15. *The National Tourism Strategy 2011–2015 for Jordan / Ministry of tourism and antiques of Jordan [Electronic resource]*. – Available at: http://www.tourism.jo/en/portals/0/nts_2011-2015_english.pdf. – Date of access: 07.08.2014.

Стаття надійшла: 21.10.2015 р.

Рецензент: д.е.н., доц. Горюнов Д.А.

УДК 330.3

JEL Classification E22

ЗАСТОСУВАННЯ ІНОЗЕМНОГО ДОСВІДУ У ВДОСКОНАЛЕННІ ІНВЕСТИЦІЙНОГО ЗАКОНОДАВСТВА УКРАЇНИ

Павленко І.І., д.е.н., професор

Удовичя К.О., аспірант

Київський національний університет імені Тараса Шевченка

Анотація. Україна вже багато років знаходиться у кінці рейтингів інвестиційно привабливих країн. У статті надається спроба дослідити і узагальнити стан інвестиційного законодавства України, визначити основні його проблеми. Предметом дослідження є кодифікація інвестиційного законодавства України та перспективи впровадження в Україні. Об'єктом дослідження виступає сучасний стан законодавства України у сфері інвестиційної діяльності. Мета дослідження полягає у аналізі інвестиційного законодавства України та шляхи його систематизації, використовуючи міжнародний досвід для підвищення інвестиційного клімату України та повернення довіри вітчизняних та іноземних інвесторів. З метою одержання висновків у процесі роботи були використані відповідні методи дослідження: табличний і графічний метод відображення інформації при аналізі інвестиційного стану України, порівняння при аналізі економічного стану України та Марокко, систематизація та узагальнення – для розробки висновків дослідження. Розглянуто наукові праці зарубіжних і вітчизняних вчених, які зробили значний внесок у теоретичний аспект дослідження поняття кодифікації законодавства. Інформаційною базою послужувала офіційна статистика та дані звітів іноземних агентств, які здійснюють аналіз різноманітних показників у сфері інвестицій. В результаті роботи виявлені основні проблеми з якими стикаються інвестори в Україні, розглянуто індекс інвестиційної привабливості України, визначено концептуальну та технічну складність кодифікації інвестиційного законодавства. Крім того, у статті визначено основні переваги, які отримують вітчизняні та іноземні інвестори від впровадження інвестиційного кодексу.

Ключові слова: інвестиційна діяльність, інвестиційне законодавство, кодифікація, індекс обмеження прямих іноземних інвестицій, індекс інвестиційної свободи, інвестиційний клімат.

USE OF INTERNATIONAL EXPERIENCE TO IMPROVE UKRAINE INVESTMENT LEGISLATION

Dr. Irina Pavlenko, DS in Economics, Professor

Kseniia Udovychsia, Post-graduate

Taras Shevchenko Kyiv National University

Summary. Ukraine for many years is situated at the end of ratings of investment attractive countries. The article explores and summarizes the position of investment legislation of Ukraine, identifies its main problems. The subject of the study is the codification of investment legislation of Ukraine and the prospects of its implementation. Object of the research is the Ukrainian investment law current situation. The purpose of the study is to analyze investment legislation of Ukraine and the ways of its systematization using international experience to improve the investment climate in Ukraine and return domestic and foreign investor's confidence. To obtain findings such methods were used: tabular and graphical data - to analyze the investment situation in Ukraine, comparison method - to analyze economic situation in Ukraine and Morocco, systematization and generalization - to develop the findings of the study. Reviewed works of foreign and domestic scientists who have made significant contribution to the theoretical aspects of the codifying legislation definition. The informational base for the research served the official sta-

tistics and data reporting of foreign agencies, who carry out analysis of various indicators in the field of investment. As a result were identified major problems that faces investors in Ukraine, discussed Ukraine's investment attractiveness index, defined conceptual and technical complexity of the codification of investment legislation. In addition, the article identifies the main benefits that will receive domestic and international investors from implementing the investment code.

Key words: investment activity, investment legislation, codification, foreign direct investment regulatory restrictiveness index, investment freedom index, investment climate.

Постановка проблеми. Інвестиційна діяльність є головною рушійною силою економічного розвитку та процвітання усіх країн світу. Інвестиційна діяльність в Україні регулюється великою кількістю нормативно-правових актів. Але на жаль, говорити про цілісну і взаємоузгоджену систему законодавства у цій галузі є недоречним.

Невпорядкованість законодавства у будь-якій сфері призводить до неефективності та недієздатності усіх ланок країни. З урахуванням того факту, що українське законодавство реформується в умовах складної політичної, соціальної та економічної ситуації, саме зараз час до його спрощення та систематизації. Одним із напрямків упорядкування нормативної бази багатьох країн світу є кодифікація законодавства. У зв'язку з цим, постає проблема доцільності використання іноземного досвіду кодифікації інвестиційного законодавства та проєкції останнього на законодавчий рівень України.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Значний вклад в розробку теорії кодифікації законодавчої бази зробили багато вчених. В Україні на сьогодні існує база, яка дозволяє опрацьовувати теоретичні питання кодифікації законодавства. Вперше поняття кодифікація ввів у науковий обіг І. Бентам. Серед українських науковців, які розкривають сутність цього питання є: А. Венгеров, Є. Гетьман, Є. Погорелов, О. Рогач, Н. Пархоменко, О. Зайчук [1]. Практичною базою, яка дозволяє дослідити основні недоліки та переваги кодифікації є різноманітні кодекси, які були впроваджені в Україні за роки незалежності: Господарський кодекс, Податковий Кодекс.

Невирішені складові загальної проблеми. Незважаючи, на досі широку базу досліджень у цій сфері, на сьогодні точаться дискурси, щодо необхідності кодифікації інвестиційного законодавства [2]. Більш того, у світі існує невелика кількість країн, які прийняли рішення кодифікувати законодавчу діяльність.

Формулювання цілей статті. Цілями цієї статті є аналіз інвестиційного законодавства України та шляхи його систематизації, використовуючи міжнародний досвід для підвищення інвестиційного клімату України та повернення довіри вітчизняних та іноземних інвесторів.

Виклад основного матеріалу дослідження. Для будь-якого вітчизняного та іноземного інвестора важливим фактором здійснення інвестиційної діяльності є інвестиційний клімат. Одним із важливих чинників, який впливає на інвестиційний клімат є стабільність законодавчої бази. Забезпечення балансу інтересів держави та інвестора можливе шляхом введення загальних норм про інвестиції, які б не потребували редагування у довгостроковій перспективі.

Основним завданням інвестиційної політики в умовах становлення ринкових засад економіки є формування конкурентного на внутрішньому та зовнішньому ринках потенціалу країни. Важливим чинником реалізації цього завдання є якісний стан законодавства у сфері інвестицій.

Нестабільність законодавства України сприяє відтоку потенційних інвесторів. Багато інвесторів, залишають країну, і не тільки із-за воєнних дій, але і тому, що у нас не чітко врегульовані «правила гри» для здійснення справедливого та прибуткового бізнесу. Інвестор, досить часто жертвує прибутковістю своєї діяльності, щоб дотримуватися норм чинного законодавства.

Причиною нестабільності законодавства є відсутність:

1. збалансованого, системного й уніфікованого регулювання інвестиційних відносин. Багато нормативних-правових актів найчастіше не виконують повною мірою своїх регулятивних функцій через заплутаність або розкиданість по різних документах.

2. надійних гарантій захисту іноземних інвесторів від змін законодавства.

Основними проблемами з якими стикаються інвестори в Україні є (рис. 1):

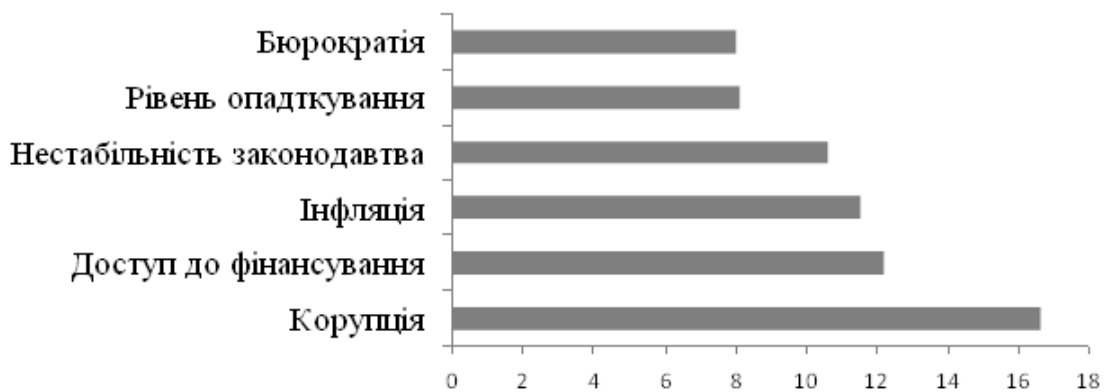

Рисунок 1 – Перешкоди до здійснення інвестиційної діяльності в Україні [3, с. 354]

Ще одним прикладом неефективного функціонування інвестиційного законодавства є показники рейтингів в яких Україна займає низькі позиції. Негативний показник, демонструє індекс інвестиційної привабливості країни (рис. 2).

Рисунок 2 – Індекс інвестиційної привабливості ЕВА [4]

81% бізнесменів незадоволені станом інвестиційного клімату України. Звичайно інвестиційна привабливість країни напряму залежить від економічних умов, стабільності валюти та інших факторів. Але необхідно зазначити, що 35% бізнесменів в країні вважають, що повільне впровадження та відсутність реформ у інвестиційній сфері сприяють негативній динаміці інвестиційного клімату України.

Усі вище зазначені проблеми потребують рішучих дій влади, щодо інвестиційної діяльності. Для їх подолання уряди іноземних країн зазвичай створюють ліберальне та просте законодавство, що сприяє притоку інвестицій. На нашу думку, в Україні такого законодавства можна досягти шляхом його систематизації [5].

Кодифікація законодавства - це форма докорінного перероблення чинних нормативних актів в певній сфері відносин, спосіб якісного упорядкування законодавства, забезпечення його узгодженості й компактності, звільнення нормативного масиву від застарілих норм, що не виправдали себе [6].

Звичайно слід зазначити, концептуальну та технічну складність кодифікації інвестиційного законодавства у порівнянні з кодифікацією законодавчого регулювання окремих ринків традиційних товарів та послуг. Мова іде про те, що так звані функціональні ринки, які опосередковують інвестиційні відносини, мають подвійну природу. Об'єкт цих відносин, з одного боку, є товаром (інвестиційний продукт), але в той же час, інвестиційні відносини мають стати складовою виробничого процесу [7].

Неоцінену допомогу в процесі кодифікації інвестиційного законодавства України повинен надати зарубіжний досвід. Якщо подивитися у розрізі країн, які кодифікували своє законодавство, то багато країн, що розвиваються (країни Африки, Південно - Східної Азії, Латинської Америки) мають інвестиційні кодекси. Їх мета - комплексне регулювання інвестиційних відносин, що безпосередньо впливає на інвестиційний клімат країни [8].

З поміж країн, за соціально-економічними умовами подібних до України, Інвестиційний кодекс має Марокко (Табл. 1). Економіка Марокко вважається відносно ліберальною, пропонуючи великі можливості вітчизняним і іноземним інвесторам для інвестицій у приватний сектор. Марокко відкрило ключові сектори країни для іноземних інвестицій в 1990 році. Основні реформи уряду у інвестиційному секторі спрямовані на проектування конкурентоспроможної країни на міжнародній арені.

Таблиця 1 - Порівняння економіки України та Марокко [9; 10]

Критерії	Україна	Марокко
Регіон	Європа	Середній Схід
Категорія доходу	Дохід нижче середнього	Дохід нижче середнього
Населення	45 млн.	33 млн.
Стадія розвитку економіки	Орієнтовані на ефективність	Орієнтовані на ефективність
ВНД на душу населення (дол. США)	3082	3139

З метою підвищення привабливості Марокко, уряд ініціював ряд важливих кроків у інвестиційній сфері. На нашу думку, основним кроком, яке дозволило покращити інвестиційну привабливість країни, стала кодифікація інвестиційного законодавства. Передумовою до кодифікації інвестиційного законодавства стало зниження притоку прямих іноземних інвестицій. У 1995 році прийнято рішення систематизувати закони у сфері інвестицій у єдиний Кодекс. Кодекс об'єднував в єдиний акт усі стимули, а також положення, спрямовані на спрощення здійснення інвестиційної діяльності.

Основою Інвестиційного кодексу стало заохочення інвестиційної діяльності у приватний сектор. Іншими цілями Кодексу є:

- зниження податку на капітальні товари, необхідні для інвестицій;
- реалізація системи преференцій на користь регіонального розвитку;
- сприяння зайнятості;
- просування експорту;
- зниження інвестиційних витрат;
- захист навколишнього середовища.

Отже, прийняття інвестиційного кодексу дозволило досягти прозорості законодавчої бази та стало стимулом до активізації інвестиційної діяльності. Якщо подивитися, на Індекс інвестиційної свободи, ми побачимо, що на сьогодні Марокко знаходиться на 46 місці, у порівнянні з Україною - 168 місце [11].

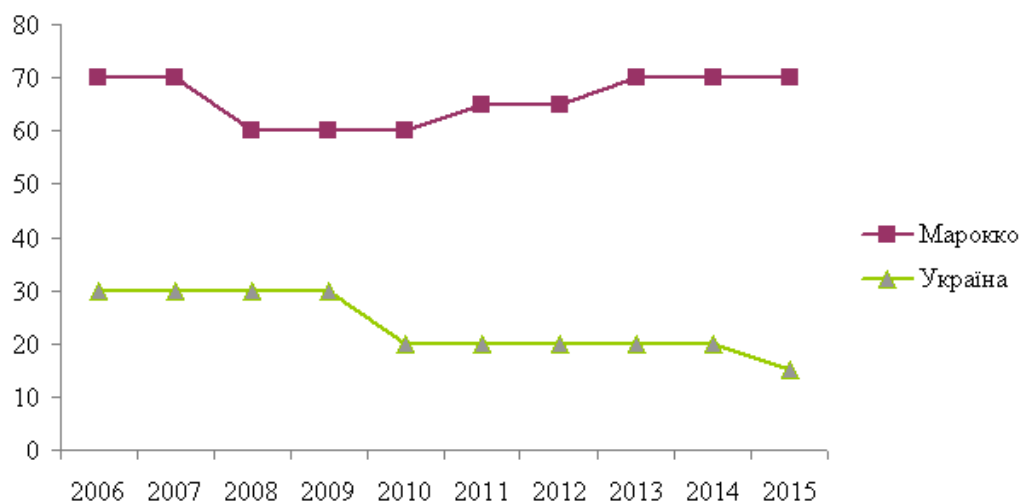

Рисунок 3 – Індекс інвестиційної свободи

Інвестиційний Кодекс Марокко носить довгостроковий характер. Необхідно, ще раз наголосити, на те, що в Інвестиційному кодексі досить чітко вказано, які стимули мають іноземні інвестори (наприклад, зниження податків, а в деяких випадках звільнення від податку на додану вартість (ПДВ).

Підсумовуючи вище вказане необхідно виокремити основні переваги, які можуть отримати інвестори від впровадження інвестиційного кодексу враховуючі досвід Марокко:

- сприяння посиленню стабільності законодавства, через створення чіткої системи нормативних актів, що базується на науковому фундаменті та забезпечує оптимальну координацію між діючими нормами;
- вдосконалення змісту і форми законодавства;
- визначення ролі прямих іноземних інвестицій для розвитку економіки України;
- сприяння створенню або уточненню прав і обов'язків інвесторів, та усіх зацікавлених сторін;
- державна основа для захисту і просування інвестицій, що є важливим компонентом економічного розвитку;
- поліпшення інвестиційного клімату в країні шляхом скорочення бар'єрів до здійснення інвестиційної діяльності.

Висновок. Кодифікація надає можливість вирішити проблеми вдосконалення та підвищення ефективності чинного законодавства та вплинути на інвестиційний клімат. У процесі кодифікації відбувається якісна переробка діючих норм, усуваються неузгодженості, дублювання, суперечності і прогалини, скасовуються неефективні та застарілі норми. Звичайно, лише впровадження інвестиційного кодексу не допоможе на 100% покращити інвестиційну активність інвесторів. Потрібні подальші активні заходи, щодо подальшого вирішення питання корупції, бюрократії, оподаткування, конвертації валюти.

Перелік посилань:

1. *Задоєнко О. Кодифікація як форма систематизації: деякі принципові особливості / О. Задоєнко // Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Сер.: Юридичні науки. – 2012. – Вип. 91. – С. 69-72.*
2. *Кудрявцева В. До проблеми кодифікації інвестиційного законодавства України / В. Кудрявцева // Підприємництво, господарство і право. – 2004. – № 11 – С. 114-117.*
3. *The Global Competitiveness Report 2015–2016: Full Data Edition [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www3.weforum.org/docs/gcr/2015-2016/Global_Competitiveness_Report_2015-2016.pdf*
4. *European business association. Офіційний веб-сервер. – Режим доступу: <http://www.eba.com.ua/uk>*
5. *Investment law reform a handbook for development practitioners/ World Bank Group. – Washington D.C. – 2010. – 137 p.*
6. *Зайчук О.В. Теорія держави і права. Академічний курс [Текст] : підручник / О. В. Зайчук, Н.М. Оніщенко // - К. : Юрінком Інтер, 2008. - 688 с.*
7. *Задихайло Д. Кодифікація інноваційного законодавства: окремі концептуально-правові підходи / Д. Задихайло // Вісник Академії правових наук України . – 2010 . – №4. – С. 177-185.*
8. *Поєдинок В. До питання про систематизацію інвестиційного законодавства України / В. Поєдинок // Вісник Київського нац. університету ім. Т.Г. Шевченка. Сер.: Юридичні науки . – 2009 . – Вип.80. – С. 27-30.*
9. *Doing business 2015. Going beyond efficiency. Economy profile 2015, Morocco / World Bank Group. – Washington D.C. – 2014. – 92 p.*
10. *Doing business 2015. Going beyond efficiency. Economy profile 2015, Ukraine / World Bank Group. – Washington D.C. – 2014. – 92 p.*
11. *Index of economic freedom. Офіційний веб-сервер. – Режим доступу : <http://www.heritage.org/>*

Стаття надійшла: 22.10.2015 р.

Рецензент: д.е.н., доц. Горювий Д.А.

УДК 330.341.1

JEL Classification O32

СИСТЕМО-СТРУКТУРНІ ЗАСАДИ ФОРМУВАННЯ ІННОВАЦІЙНОГО МЕХАНІЗМУ РОЗВИТКУ ПРОМИСЛОВОГО ПІДПРИЄМСТВА В УМОВАХ СВІТОВОГО РИНКУ

Дунська А.Р., к.е.н., доцент

Національний технічний університет України «Київський політехнічний інститут»

Анотація. Предметом статті є системно-структурні засади формування інноваційного механізму розвитку промислового підприємства. Метою роботи виступає визначення та наукове обґрунтування концептуальних системно-структурних засад формування інноваційного механізму розвитку промислового підприємства в умовах світового ринку. Для досягнення визначеної мети були застосовані наступні методи наукового дослідження: діалектичний метод пізнання – для дослідження теоретичного підґрунтя формування інноваційних механізмів на макрорівні; структурно-логічний методи та методи